

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 18Ek/303/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6124232789
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Silvia Turzová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2024:6124232789.2

Uznesenie

Okresný súd Banská Bystrica v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 35 807 598, práv. zast.: JUDr. Katarína Hegedúšová, advokátka so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava - Karlova Ves, IČO: 42 185 190, proti povinnému: A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., o vymoženie 127,-Eur, o sťažnosti oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 18Ek/303/2024 zo dňa 23. 02. 2024, takto

rozhodol:

I. Súd sťažnosť oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 18Ek/303/2024 zo dňa 23. 02. 2024 **z a m i e t a**.

II. Oprávnený **n e m á** nárok na náhradu trov konania o sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 18Ek/303/2024 zo dňa 23. 02. 2024.

odôvodnenie:

1. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 18Ek/303/2024 zo dňa 23. 02. 2024 vyššia súdna úradníčka návrh oprávneného na vykonanie exekúcie v zmysle ustanovenia § 53 ods. 3 písm. f) bod 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) zamietla, keď dospela k záveru, že rozhodnutie predložené v tomto exekučnom konaní ako exekučný titul nespĺňa náležitosti vykonateľného rozhodnutia, pretože ho vydal orgán, ktorý nemal právomoc vo veci konať a rozhodovať. Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že oprávnený navrhuje vykonanie exekúcie na podklade rozhodcovského rozsudku vydaného v spotrebiteľskom spore. Z pripojených listín, najmä rozhodcovského rozsudku, zmluvy o úvere a rozhodcovskej zmluvy zistila, že oprávnený a povinný uzavreli dňa 17. 04. 2012 Zmluvu o úvere. Ďalej konštatovala, že v danom prípade sice bola rozhodcovská doložka uzatvorená v rozhodcovskej zmluve a nie obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru a bolo preukázané aj jej písomné dojednanie. Stále svojím obsahom napíňa neprijateľnosť zmluvných podmienok. Z predloženej rozhodcovskej zmluvy mala vyššia súdna úradníčka za preukázané, že spotrebiteľ nemal možnosť výberu medzi rozhodcovskými a všeobecnými súdmi, čo možno považovať za neprijateľné zmluvné podmienky. Zo znenia rozhodcovskej doložky vyplýva, že spory medzi účastníkmi zmluvného vzťahu musia byť riešené len v rozhodcovskom konaní a nie aj v súdnom konaní. Ten sleduje riešenie sporov práve v rozhodcovskom konaní, čo je aj dôvod, pre ktorý rozhodcovskú doložku naformuloval. O doložku, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní ide aj vtedy, ak sice spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Dôsledkom rozhodcovskej doložky, ktorá je svojou podstatou taktiež spotrebiteľskou zmluvou je, že spotrebiteľovi je odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak dodávateľ podá voči spotrebiteľovi žalobu na ním vopred vybranom rozhodcovskom súde. Tu súd prvej inštancie zdôrazňuje, že znenie rozhodcovskej doložky neodporuje sice doslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby predmetné ustanovenie dodržané nebolo, teda zákon obchádza (in fraudem legis). V prípade sporu

platí, že predpokladanú znalosť obchodných podmienok treba preukázať, pričom dôkazné bremeno zaťažuje toho účastníka, ktorý sa znalosti týchto podmienok dovoláva. Spotrebiteľ si tak rozhodcovskú doložku osobitne nevyjednal a mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým zmluvným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu, ak ho vyvolal dodávateľ. Takto koncipovaná rozhodcovská doložka tak spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa a treba ju označiť za neprijateľnú v zmysle generálnej klauzuly obsiahnutej v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 30.09.2013. V tomto smere exekučný súd dáva oprávnenému do pozornosti rozsiahlu európsku judikatúru ako i judikatúru najvyšších súdnych autorít Slovenskej republiky v oblasti ochrany spotrebiteľa pred nekalými podmienkami (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 146/2011 zo dňa 13. 10. 2011 (R 46/2012), uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 410/2012 zo dňa 30. 01. 2013, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 M Cdo 3/2012 zo dňa 29. 04. 2013, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 55/2011 zo dňa 24. 02. 2011, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 60/2020 z 30. 03. 2021). Keďže právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie v predmetnej veci je založená na absolútne neplatnom právnom úkone, exekučný súd po preskúmaní exekučného titulu dospel k názoru, že je vydaný v rozpore so zákonom, a preto návrh oprávnenej na vykonanie exekúcie zamietol.

2. Proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie podal oprávnený včas sťažnosť a žiadal, aby Okresný súd Banská Bystrica napadnuté uznesenie zrušil a následne vydal súdному exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie. Sťažnosť odôvodnil tým, že podľa ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r) zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej v texte len ako „Občiansky zákonník“ v príslušnom gramatickom tvare), platného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere je neprijateľnou podmienkou dojednanie, ktoré vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Je nepochybné, že rozhodcovská zmluva, dohodnutá medzi oprávneným a povinným je tzv. nevýhradnou rozhodcovskou zmluvou, nakoľko umožňuje každej zmluvnej strane domáhať sa ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania. Už len z tohto pohľadu rozhodcovská zmluva nevyžaduje od povinného, aby spory s oprávneným riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. V zmysle rozhodcovskej zmluvy článku II - predmet zmluvy v bode 1 sa uvádza: zmluvné strany sa dohodli riešiť všetky spory vzniknuté z predmetných zmlúv úvere buď pred Stálym rozhodcovským súdom spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s. (ďalej len „rozhodcovský súd“) alebo pred príslušným všeobecným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde. Z toho jasne vyplýva, že nie je daná výlučnosť rozhodcovského súdu, a povinný sa má možnosť v prípade nespokojnosti obrátiť na všeobecný súd. Obdobnou otázkou sa zaoberal aj Okresný súd Rimavská Sobota, ktorý Rozsudkom sp. zn. 14C/214/2014 zo dňa 24.09.2015 zamietol žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Navyše poukázal aj na Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/107/2015 zo dňa 28. 02. 2016, zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu obdobne ako v tomto prípade. Podľa odbornej literatúry rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve, ktorá je pre spotrebiteľa nevýhradná (t.j. dáva mu možnosť vždy sa pred podaním žaloby proti dodávateľovi rozhodnúť, či ju podá na všeobecnom alebo rozhodcovskom súde) nebude dotknutá ustanovením § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka (Magál, M. – Kubina, P.: Rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách. Justičná revue, 2008, č. 4, s. 616 a nasl.). Povinný má teda kedykoľvek právo sa slobodne rozhodnúť, na ktorom orgáne uplatní svoje právo. Každému účastníkovi rozhodcovského konania sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv a na ich ochranu. V prípade, že sa účastníci rozhodcovského konania dohodnú na predložení svojho sporu na prerokovanie stálemu rozhodcovskému súdu v zásade platí, že sa podrobujú predpisom tohto súdu. Podľa § 14 ods. 2 ZoRK upravujúceho náležitosti rokovacieho poriadku, rozhodcovský súd postupuje v ňom neupravených otázkach podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní. Oprávnený si dovoľuje poukázať na rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 13.11.2017, sp. zn. 2Er/1464/2015. Prípustnosť rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských sporoch vyplýva aj zo súdnej judikatúry a odbornej literatúry. V prípade, že obe strany rozhodcovskú doložku v znení o výbere rozhodcu podpísali, svojím podpisom vyslovili súhlas s prerokovaním sporu pred rozhodcom ustanoveným už v rozhodcovskej doložke/zmluve. Sporová strana mohla už pri podpise rozhodcovskej doložky alebo zmluvy vysloviť nesúhlas s osobou uvedeného rozhodcu a mala možnosť navrhnúť na rozhodovanie iného rozhodcu. Ak bola rozhodcovská doložka alebo zmluva jasne a určite formulovaná aj s uvedením mena rozhodcu a podpísaná zástupcami oboch strán, každá z nich mala možnosť vzniesť námietky voči uvedenej osobe rozhodcu. V takomto prípade sa domnievame, že nedošlo k porušeniu zásady rovnosti v rozhodcovskom konaní pri menovaní osoby rozhodcu, lebo druhá strana sa rozhodla slobodne o podpísaní doložky

a mala možnosť vyjadriť nesúhlas s jej menovaním. Ak by mal predseda len odporca, v tomto konaní povinný pochybnosti o stanovenou rozhodcovi a domnieval sa, že ide o sudcu, ktorý rozhoduje zaujato a nespravodlivo, mohol podať námietku predpojatosti. V takomto prípade môže každá strana použiť postup podľa § 9 ZoRK a vzniesť námietku predpojatosti voči rozhodcovi, o ktorých sa dozvedela buď z oznámenia rozhodcu o vzťahu k veci alebo k stranám, alebo z iných dôvodov, o ktorých sa dozvedeli po ustanovení rozhodcu. Mal možnosť tak urobiť v žalobnej odpovedi, nakoľko v každom a jednom prípade je zasielaná výzva na žalobnú odpoveď. Oprávnený odmieta akékoľvek argumenty, ktoré majú evokovať stav, že rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná, nakoľko rozhodcovská zmluva nie je uzatváraná vždy. V prípade predmetnej zmluvy sa teda jedná o individuálne dojednanú podmienku, v prípade ktorej nemôže ísť o podmienku neprijateľnú v zmysle naznačovanom povinným. Navyše z dôvodu existencie samostatného dokumentu má dlžník/klient (v tomto prípade povinný) na výber, či sa rozhodcovského konania zúčastní, alebo nie. Je navyše logické, že pokiaľ by zo strany spotrebiteľa došlo po uzavretí zmluvy k jej porušeniu, t. j. k jeho protiprávnemu konaniu, bude to práve dodávateľ, ktorý bude nútený obrátiť sa so žiadosťou o právnu ochranu na príslušný orgán, a to buď na základe voľby medzi rozhodcovským a súdnym konaním, alebo priamo na súd (pretože vo vzťahu k nemu nebude uzavretá rozhodcovská doložka) alebo priamo na rozhodcovský orgán (pretože vo vzťahu k nemu bude rozhodcovská doložka výhradná). Následky tohto procesného kroku už upravuje príslušné procesné právo, a nie rozhodcovská zmluva. Podľa ustanovenia § 19 ZoRK podanie žaloby na rozhodcovský súd má rovnaké právne účinky, ako keby bola žaloba podaná na súd. Po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde alebo pred iným rozhodcovským súdom. Znamená to teda prekážku litispendencie pre akékoľvek ďalšie žaloby v tej istej veci, a to aj v obrátenom procesnom postavení. Podľa § 106 ods. 3 OSP ak sa rozhodcovské konanie začalo skôr, než došlo k súdnemu konaniu, preruší súd konanie o neexistencii, neplatnosti alebo zániku zmluvy až do doby, než sa v rozhodcovskom konaní rozhodne o právomoci alebo vo veci samej. Takýmto záverom nie je navyše vôbec dotknuté právne postavenie spotrebiteľa. Ten má predseda možnosť obrátiť sa skôr ako dodávateľ na všeobecný súd s nárokom z titulu porušenia jeho (napr. spotrebiteľských) práv alebo má možnosť sa brániť v rozhodcovskom konaní. Platnosť právneho úkonu navyše treba hodnotiť v čase jeho uzavretia a bez hypotetického zvažovania okolností, ktoré môžu, ale nemusia, nastať po jeho uzavretí. Dôležité teda je to, či zmluva v čase jej uzavretia sama osebe umožňuje alebo neumožňuje spotrebiteľovi uskutočniť voľbu medzi súdom alebo alternatívnym riešením sporu. Nie je vôbec dôležité, čo sa môže stať v budúcnosti. Oprávnený je presvedčený, že rozhodcovská zmluva bola uzavretá platne, v zmysle platných právnych predpisov (v čase uzavretia rozhodcovskej zmluvy) a nemožno mať teda žiadne pochybnosti o jej legitímnosti. Medzi oprávneným a povinným bola v predmetnom prípade uzatvorená rozhodcovská zmluva, a to na samostatnom liste papiera, oddelene od samotnej Zmluvy o úvere. Zároveň oprávnený poukazuje, že povinný svojím podpisom zo dňa 17. 04. 2012 vyhlásil, že s uzatvorením Rozhodcovskej zmluvy súhlasí, zároveň vyhlasuje, že bol pred uzatvorením zmluvy osobitne poučený o dôsledkoch uzatvorenia tejto rozhodcovskej zmluvy. Povinný svojím podpisom ako vážnym, zrozumiteľným a určitým prejavom vôle súhlasil s uzavretím.

3. Podľa § 202 ods. 1 druhá veta Exekučného poriadku, sudca v exekučnom konaní koná a rozhoduje, ak ide o rozhodnutie, proti ktorému je prípustné odvolanie, a o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka.

4. Podľa § 200 Exekučného poriadku, na exekučné konanie sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenia o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany, koncentracii a intervencii sa nepoužijú.

5. Podľa § 239 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť. Sťažnosť len proti dôvodom uznesenia nie je prípustná.

6. Podľa § 248 CSP, o sťažnosti rozhodne súd prvej inštancie.

7. Podľa § 250 ods. 1 CSP, ak nie je sťažnosť dôvodná, súd sťažnosť zamietne.

8. Súd prvej inštancie (§ 202 ods. 1 Exekučného poriadku), po zistení, že sťažnosť bola podaná včas (§ 242 CSP), oprávnenou osobou - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo uznesenie vydané (§ 240 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je sťažnosť prípustná (§ 239 ods. 1 a 2 CSP), po

skonštatovaní, že sťažnosť má zákonom predpísané náležitosti (§ 127 CSP, § 243 CSP), preskúmal napadnuté uznesenie v medziach daných rozsahom a dôvodmi sťažnosti a postupom bez nariadenia pojednávania (§ 202 ods. 1 Exekučného poriadku) dospel k záveru, že sťažnosť nebola podaná dôvodne, a preto ju zamietol.

9. Súd prvej inštancie sa v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení, pre ktoré vyššia súdna úradníčka návrh oprávneného na vykonanie exekúcie zamietla, a preto naň v podrobnostiach odkazuje. Odôvodnenie napadnutého uznesenia považuje za presvedčivé, dostatočné a jasné, pričom vyššia súdna úradníčka sa vysporiadala so všetkými, pre rozhodnutie vo veci relevantnými skutočnosťami.

10. Na podporu správnosti rozhodnutia vyššej súdnej úradníčky súd prvej inštancie nad rámec k celkovému obrazu prejednávanej veci dopĺňa, že zákonom č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoUNEK“) dal zákonodarcu možnosť oprávnenému aj v prípade, že dôjde k zastaveniu starej exekúcie, domáhať sa od povinného vymoženía pohľadávky, a to prostredníctvom opätovného návrhu. Preto oprávnený môže podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie, pokiaľ bolo predchádzajúce exekučné konanie ukončené jedným zo spôsobov stanovených v ZoUNEK-u a nebola vymožená pohľadávka oprávneného, pričom § 9 ods. 2 ZoUNEK zároveň uvádza, že pohľadávka oprávneného vymáhaná v starej exekúcii sa po skončení exekučného konania nepremlčí skôr ako ubehne rok. Je potrebné ale zdôrazniť, že hoci sa jedná o opätovný návrh na vykonanie exekúcie, exekučný súd aj v tomto „novom“ exekučnom konaní začatom na základe opätovného návrhu oprávneného musí skúmať formálnu a materiálnu vykonateľnosť exekučného titulu zo svojej úradnej povinnosti, a to ešte pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie konkrétnemu súdnemu exekútorovi, t.j. pred začatím exekúcie (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo/164/1996), kde jednou z podmienok formálnej stránky vykonateľnosti exekučného titulu je aj právomoc, orgánu, ktorý exekučný titul vydal (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. IV.ÚS 78/2011-17 zo dňa 17. 03. 2011 č.k. III. ÚS 86/2010-19 zo dňa 18.02.2010; č. k. II. ÚS 545/2010-15 zo dňa 09. 12. 2010; č.k. III. ÚS 125/2011-17 zo dňa 29.03.2011; č.k. I. ÚS 456/2011-19 zo dňa 23. 11. 2011; č.k. I. ÚS 379/2012-19 zo dňa 22.08.2012, sp. zn. IV. ÚS 104/2019 zo dňa 05. 11. 2019, uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky: 3 Cdo 164/96 zo dňa 27. 01. 1997; 3 MCdo 20/2008 zo dňa 22. 04. 2009; sp. zn. 5 Cdo 109/2010 zo dňa 13. 09. 2010; sp. zn. 4 Cdo 11/2011 zo dňa 23. 06. 2011; 1 MCdo 15/2012 zo dňa 22. 05. 2013). Rovnako tak z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít vyplýva, že predpokladom pre vedenie exekúcie je existencia vykonateľného rozhodnutia. Ide o predpoklad, na ktorý súd prihliada z úradnej povinnosti. Exekučný súd je oprávnený a zároveň povinný skúmať či exekučný titul bol vydaný orgánom vybaveným právomocou na vydanie takéhoto rozhodnutia. Ak takáto právomoc chýba, ide o právny akt nulitný. Nulitný akt nikoho nezaväzuje a hľadá sa naň tak, akoby neexistoval (R 56/1995, R 58/1997, R 70/1998, R 72/1998). Pokiaľ teda oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd (R 46/2012). Exekučný súd je však povinný zamietnuť návrh na vykonanie exekúcie, ak pri jeho posudzovaní vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný.

11. S poukazom na vyššie uvedenú ustálenú rozhodovaciu činnosť vyšších súdnych autorít možno jednoznačne konštatovať, že ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je oprávnený vyvodiť všetky dôsledky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou zmluvou viazaná. Rozhodcovský rozsudok je totiž explicitne normovaný ako predmet prieskumu zo strany exekučného súdu (§ 53 ods. 3 písm. f) Exekučného poriadku) a za nevykonateľný sa považuje aj rozhodcovský rozsudok vychádzajúci z neplatnej (vrátane neprijateľnej) rozhodcovskej zmluvy, pričom samotná rozhodcovská zmluva má byť pritom predmetom prieskumu (§ 53 ods. 3 písm. f) bod 1 Exekučného poriadku). Súd po preskúmaní sťažnosťou napadnutého uznesenia vyššej súdnej úradníčky konštatuje, že táto náležite vykonala prieskum právomoci rozhodcovského súdu, ktorý predložený exekučný titul vydal a v rámci tohto prieskumu bolo učené zadosť ustálenej rozhodovacej praxi vyšších súdnych autorít, v súlade s ktorou vyššia súdna úradníčka dospela správne k právnenému záveru, že rozhodcovská

zmluva, od ktorej právomoc odvodzoval rozhodcovský súd, nebola platne uzatvorená, pretože sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy.

12. K meritu veci sťažnostný súd nepovažoval za sporné, že oprávnený dňa 05. 02. 2024 tunajšiemu súdu doručil návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému na podklade exekučného titulu, ktorým je Rozhodcovský rozsudok sp. zn. SR 06165/14 zo dňa 25. 10. 2014, ktorý vydal Stály rozhodcovský súd zriadený spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a.s. so sídlom Karloveské rameno 8, 841 04 Bratislava, v rozhodcovskom konaní vedenom podľa zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31. 12. 2014. Taktiež nebolo sporné, že predmetom rozhodcovského konania bol spor medzi oprávneným a povinným zo Zmluvy o úvere uzatvorenej dňa 17. 04. 2012, ktorá je zmluvou spotrebiteľskou, pretože pri jej uzatváraní bez pochybností oprávnený vystupoval v pozícii dodávateľa a povinný v pozícii spotrebiteľa. Uvedené napokon v konaní nebolo ani sporné. Právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie sporu medzi zmluvnými stranami bola založená Rozhodcovskou zmluvou uzatvorenou dňa 17. 04. 2012. Exekučný súd tak bol povinný bez návrhu preskúmať či exekučný titul, ktorý oprávnený predložil s návrhom na vykonanie exekúcie, spĺňa podmienky formálnej a materiálnej vykonateľnosti, a teda či je spôsobilým exekučným titulom so zameraním na preskúmanie nekalej povahy sankcií obsiahnutých v zmluve o úvere, na preskúmanie rozporu rozhodcovskej zmluvy s vnútroštátnymi predpismi v oblasti verejného poriadku a tiež so zameraním na preskúmanie nekalej povahy tejto doložky v súvislosti s článkom 6 Smernice rady 93/13/EHS, ktorého ods. 1 smernice má kogentnú povahu. Súd uvedené posudzoval najmä z rozhodcovskej zmluvy, rozhodcovského rozsudku, prípadne z iných listín tvoriacich prílohu podaného návrhu na vykonanie exekúcie.

13. Pokiaľ ide o samotné posudzovanie nedostatku právomoci súdu, resp. iného orgánu pri vydaní rozhodnutia, ktoré má byť exekučným titulom, súd poukazuje na ustálenú judikatúru v tomto smere, najmä na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 55/2011 z 24. 02. 2011, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 78/2011, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 1/2012 z 21. 03. 2012, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo 20/2008, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 146/2011. Nedostatok právomoci súdu (všeobecného aj rozhodcovského) sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok.

14. Všeobecne platí, že rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodujú v rozhodcovskom konaní, ktoré môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Pokiaľ má byť rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom právom akceptovateľná ako prejav jeho zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Cdo 9/2012 zo dňa 16. 01. 2013).

15. V nadväznosti na vyššie uvedené a po preskúmaní obsahu exekučného spisu, sťažnostný súd jednoznačne súhlasí so záverom prezentovaným vyššou súdnou úradníčkou v napadnutom uznesení, že v prípade predmetnej rozhodcovskej zmluvy sa jedná o neprijateľnú, a teda neplatnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože v rozpore s § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka oprávnený nepreukázal, hoci to tvrdil, že rozhodcovská zmluva bola individuálne dojednaná. Zmluvná podmienka, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom a tým aj podkladom pre vykonávanie exekúcie. Sťažnostný súd nepopiera, že rozhodovanie sporov v rozhodcovskom konaní je alternatívnou možnosťou k súdnemu konaniu, avšak ak je spotrebiteľ nútený podrobiť sa v zmysle rozhodcovskej doložky rozhodnutiu vopred veriteľom vo formulári predtlačenej zmluvy určeného rozhodcovského súdu, nemožno hovoriť o individuálne dojednanej podmienke spotrebiteľskej zmluvy. Individuálnosť vyjednaná spočíva v preukázanej možnosti spotrebiteľa ovplyvniť znenie formulárovej zmluvy, predkladanej mu dodávateľom. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Cdo 9/2012 zo dňa 16. 01. 2013, rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom

slobodnej vôle oboch zmluvných strán, pričom slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Predpokladom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je teda stav, ak zmluvné podmienky v rozhodcovskej zmluve boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad.

16. Pokiaľ teda nebola preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne si dohodnúť, aby prípadné spory zo zmluvného vzťahu boli riešené v rámci rozhodcovského konania, na závere o neindividuálnom dojednaní nemení nič ani skutočnosť, že rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na samostatnej listine, pretože sa jednalo o tlačivo pripravené dodávateľom vopred na formulári, ktoré sa predkladá spotrebiteľovi na podpis, čo má vyvolať dojem, že si rozhodcovskú zmluvu vyžiadal spotrebiteľ. Vychádzajúc z obsahu rozhodcovskej zmluvy je ale zrejmé, že jediné skutočnosti, ktoré sa do rozhodcovskej zmluvy dodatočne dopisovali (t.j. tie, ktoré neboli vopred formulárovo pripravené dodávateľom), boli: číslo zmluvy, údaje o dlžníkovi (meno, priezvisko, adresa trvalého bydliska a dátum narodenia), deň a miesto podpisu zmluvy a podpisy zmluvných strán. Samotný obsah a jednotlivé náležitosti rozhodcovskej zmluvy boli vopred pripravené a predtlačené dodávateľom – oprávneným. Naopak, o individuálnom dojednaní by skôr svedčilo, keby dodávateľ do rozhodcovskej zmluvy priamo zahrnul možnosť pre spotrebiteľa výslovne prijať alebo odmietnuť uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy, čo ale v danom prípade rozhodcovská zmluva neobsahovala. Rovnako, z jej znenia nevyplýva, či jej uzatvorenie resp. neuzatvorenie zmluvy by malo dopad na uzatvorenie zmluvy o úvere. Vychádzajúc z takto koncipovanej rozhodcovskej zmluvy je zrejmé, že oprávnený od počiatku sledoval riešenie prípadných sporov cestou rozhodcovského konania za účelom reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Sťažnostný súd v danom prípade nadobudol reálne pochybnosti o tom, či spotrebiteľ sa skutočne oboznámil s obsahom rozhodcovskej zmluvy a následkami jej uzavretia (hoci to zmluva deklarovala predtlačným vyhlásením dlžníka), čo umocňuje i skutočnosť, že zmluva bola podpísaná v rovnaký deň ako zmluva o úvere, a teda nie v čase vyššej bdlosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale už na samom začiatku zmluvného vzťahu, kedy jej spotrebiteľ nemusel prikladať vyšší význam, keď jeho vôľa smerovala primárne k uzavretiu zmluvy o úvere a získaniu úveru. Preto predformulovanie určitých náležitostí dodávateľom v písomnej forme do rozhodcovskej zmluvy na samostatnej listine ešte neznamená, že tomu skutočne tak aj je, a že spotrebiteľ mal možnosť odmietnuť uzavrieť rozhodcovskú zmluvu. Z okolností vyplývajúcich z predložených listín, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že zmluva o úvere i rozhodcovská zmluva boli podpísané predtým ako povinný obdržal finančné prostriedky, má súd práve za to, že podmienkou poskytnutia finančných prostriedkov bolo práve podpísanie všetkých zmlúv a možnosť podpísania iba jednej z nich, keď obidve majú rovnaké čísla, bola iba iluzórna. Za uvedených okolností, mal súd za to, že je potrebné a žiaduce a takýmto spôsobom, t.j. preskúmaním súdu, vyvážiť postavenie dodávateľa a spotrebiteľa v spotrebiteľskom vzťahu, ak sa tento vzťah dostal v dôsledku neprijateľnej zmluvnej podmienky do nerovnovážneho postavenia, resp. ak sa spotrebiteľ v dôsledku nej ocitol v zjavne nevýhodnejšom postavení, ako keby tejto zmluvnej podmienky nebolo.

17. Je potrebné v tejto súvislosti zdôrazniť, že nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvolá nepomer v spotrebiteľskej zmluve v neprospech spotrebiteľa, je neprijateľná. Pokiaľ však je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý je právnou teóriou aj praxou navyše označený za fakticky nerovný a nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobým mravom. V tomto smere aj Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 55/2011 z 24. 02. 2011 konštatoval, že: „zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takom prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Súd zastaví exekúciu v celom rozsahu, ak exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok rozhodcu alebo rozhodcovského súdu. Iba tak môže súd naplniť cieľ čl. 6 ods. 1 smernice - postarať sa o to, aby spotrebiteľov nekalé podmienky v záujme vyššej kvality života bežných ľudí nezaťažovali“. Súd nechráni spotrebiteľa do tej miery, aby neplnil záväzok, ktorý uzavrel,

ako to naznačuje oprávnený, súd poskytuje ochranu spotrebiteľovi ako už bolo uvedené, iba pokiaľ ide o neprijateľné zmluvné podmienky, nie všetky zmluvné podmienky.

18. V § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka je zakotvená vyvrátiteľná právna domnienka, že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom v rámci spotrebiteľského vzťahu sa nepovažujú za individuálne dojednané, ak dodávateľ nepreukáže opak. Bolo tak úlohou oprávneného ako dodávateľa preukázať, že rozhodcovská zmluva ako zmluvné ustanovenie bola medzi ním a povinným individuálne dojednaná, pretože právnu domnienku v zmysle uvedeného ustanovenia nie je povinný vyvracať spotrebiteľ ani súd, ale práve dodávateľ. Vychádzajúc z podaného návrhu na vykonanie exekúcie, podanej sťažnosti ako i predloženej rozhodcovskej zmluvy však súd prvej inštancie musí konštatovať, že oprávnený bez pochybností nepreukázal individuálne dojednanie rozhodcovskej zmluvy, a preto s poukazom na § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie musel prijať záver o tom, že v zmluvnom vzťahu medzi účastníkmi konania k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej zmluvy nedošlo.

19. Súčasne súd prvej inštancie musel konštatovať aj s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, že rozhodcovská zmluva je v danom prípade zmluvnou podmienkou, ktorá spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Hoci zo znenia rozhodcovskej zmluvy vyplýva, že spory medzi účastníkmi zmluvného vzťahu nemusia byť riešené len v rozhodcovskom konaní, ale aj v súdnom konaní, ide ale len o zdanlivú alternatívu, pretože výber spočíva na žalobcovi, ktorým je vo väčšine prípadov práve dodávateľ, ako veriteľ. Ten sleduje riešenie sporov práve v rozhodcovskom konaní, čo je aj dôvod, pre ktorý rozhodcovskú zmluvu naformuloval. O doložku, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Dôsledkom rozhodcovskej zmluvy, ktorá je svojou podstatou taktiež spotrebiteľskou zmluvou je, že spotrebiteľovi je odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak dodávateľ podá voči spotrebiteľovi žalobu na ním vopred vybranom rozhodcovskom súde. Spotrebiteľovi je tak odopretá možnosť brániť svoje práva vo všetkých sporoch, v ktorých sa domáha svojich práv v rozhodcovskom konaní dodávateľ. Tu súd prvej inštancie, rovnako ako vyššia súdna úradníčka v napadnutom uznesení, zdôrazňuje, že znenie rozhodcovskej doložky neodporuje síce doslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby predmetné ustanovenie dodržané nebolo, teda zákon obchádza (in fraudem legis). O obchádzanie zákona ide vtedy, ak je právnym úkonom dohodnuté niečo, čo síce nie je so zákonom v priamom rozpore, avšak svojimi dôsledkami sleduje cieľ, aby zákon nebol dodržaný (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 16/95 zo dňa 24. 05. 1995). Obchádzanie zákona spočíva vo vylúčení právne záväzného pravidla správania sa zámerným použitím prostriedkov, ktoré samy osebe nie sú zákonom zakázané, v dôsledku čoho sa nastolený stav javí z hľadiska pozitívneho práva ako nenapadnuteľný. Konanie in fraudem legis predstavuje postup, keď sa niekto správa formálne podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnou normou zakázaný alebo nepredvídaný a nežiaduci (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 314/07 zo dňa 16. 12. 2008).

20. Rozhodcovská zmluva núti spotrebiteľa neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu vo všetkých prípadoch ak bude vystupovať na strane žalovaného a vzdať sa tak ústavného práva na spravodlivý proces pred nezávislým súdom, ak sa dodávateľ bude voči spotrebiteľovi domáhať svojich práv pred rozhodcovským súdom. Práve tu vidí súd prvej inštancie hrubú jednostrannú výhodu pre dodávateľa (oprávneného), ktorá spočíva v tom, že dodávateľ, ktorý pripravuje rozhodcovskú zmluvu, je ten, ktorý určuje konkrétne rozhodcovské súdy oprávnené rozhodnúť spor medzi zmluvnými stranami a len z rozhodcovských súdov určených dodávateľ možno následne vybrať ten, ktorý rozhodne spor medzi zmluvnými stranami. V tejto súvislosti súd prvej inštancie považuje za vhodné zdôrazniť aj skutočnosť, že zriadenie rozhodcovského súdu je upravené zákonom, avšak neznamená to, že rozhodcovský súd je zriadený zákonom. Rozhodcovské súdy nepredstavujú zložku verejnej moci, ale ide o súkromnoprávne orgány. Ich právomoc nie je daná zvrchovanou mocou štátu, ale je odvodená od výslovnej a slobodnej vôle zmluvných strán takýmto spôsobom (alternatívnym k sporovému súdному konaniu) prejednať prípadný spor medzi nimi, pričom na základe takejto ich vôle uzavrujú rozhodcovskú zmluvu, resp. rozhodcovskú doložku, v ktorej svoj súhlas vyjadria obe strany dohody. Voľba strán je rozhodujúca. Voľba strán pritom nesmeruje iba k dohode o spôsobe riešenia sporu v rozhodcovskom konaní, ale smeruje aj k výberu konkrétneho rozhodcovského súdu alebo rozhodcu. Len ak je daná

vôľa strán, môže byť daná právomoc súkromnoprávneho orgánu prejednať spor medzi nimi, v opačnom prípade by mohol akýkoľvek subjekt vydať rozhodnutie a prezentovať ho ako exekučný titul. Aj keď rozhodcovská zmluva je tzv. nevýhradná, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna. Pokiaľ má spotrebiteľ postavenie žalovaného, tak v prípade žaloby na rozhodcovskom súde si už nemôže zvoliť všeobecný súd. Vychádzajúc zo znenia rozhodcovskej zmluvy je zrejmé, že dodávateľ už od počiatku sleduje jej koncipovaním riešenie prípadných sporov rozhodcovským súdom za účelom reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Uvedené tak spôsobuje, že rozhodcovská zmluva vyvoláva značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

21. Čo sa týka argumentu oprávneného o tom, že súd v napadnutom rozhodnutí dospel k záveru, ktorý je v rozpore s rozhodovacou činnosťou s poukazom na iné rozhodnutia všeobecných súdov, k tomuto súd prvej inštancie poznamenáva, že ide o rozhodnutia záväzné len v tých konkrétnych konaniach, v ktorých sa rozhodovalo, pričom judikatúra okresných či krajských súdov nie je v Slovenskej republike záväzným prameňom práva. Žiadny právny predpis explicitne neukladá všeobecnému súdu povinnosť byť viazaný akýmkoľvek rozhodnutím Najvyššieho súdu SR vydaným v inej veci a toľž nie rozhodnutím krajského súdu či okresného súdu. Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy SR sudcovia sú pri výkone funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. V tomto ustanovení sú vymedzené pramene práva, ktoré je povinný súda rešpektovať. Všeobecne záväzné sú aj rozhodnutia Ústavného súdu SR vydané v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 6 Ústavy SR. Okrem takto vymenovaných prameňov práva je sudca pri rozhodovaní v konkrétnej veci viazaný aj právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnutým v jeho rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy SR na základe návrhu súdu a právnym názorom odvolacieho a dovolacieho súdu v konkrétnej veci. Navyše, podľa názoru sťažnostného súdu sa nejedná o konštantnú judikatúru predkladanú zo strany oprávneného, keď opačný právny názor je prezentovaný napr. v rozhodnutiach Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 6CoE/117/2016 a sp. zn. 3CoE/115/2016, v rozhodnutiach Krajského súdu v Nitre sp. zn. 26CoE/119/2017 či sp. zn. 4CoE/27/2016 či v rozhodnutiach Krajského súdu v Košice sp. zn. 13CoE/135/2019 či sp. zn. 14CoE/131/2019.

22. Vychádzajúc z vyššie uvedeného a vzhľadom na skutočnosť, že oprávnený ani v priebehu sťažnostného konania nepreukázal individuálnosť dojednania rozhodcovskej zmluvy, súd prvej inštancie nemohol inak než sťažnosť oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 18Ek/303/2024 zo dňa 23. 02. 2024 v celom rozsahu zamietnuť, keď sa stotožnil so záverom, že oprávneným predložený exekučný titul je nevykonateľný, a preto podľa § 53 ods. 3 písm. f) bod 1 Exekučného poriadku je daný dôvod pre zamietnutie návrhu na vykonanie exekúcie.

23. O trovách konania v časti rozhodovania o podanej sťažnosti oprávneného rozhodol súd podľa § 262 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP za použitia čl. 4 ods. 2 CSP tak, že v konaní o oprávneným podanej sťažnosti neúspešný oprávnený nemá nárok na ich náhradu, keď jeho sťažnosť bola v celom rozsahu zamietnutá. Nárok na náhradu trov konania nebolo možné priznať povinnému, pretože do vydania poverenia na vykonanie exekúcie je účastníkom konania len oprávnený (§ 35 ods. 1 Exekučného poriadku) a navyše o podanej sťažnosti povinný nemal ani vedomosť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 CSP).

Dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti tomuto uzneseniu nie je prípustné (§ 202 ods. 4 Exekučného poriadku). (